

בס"ד

ביסוד ענין אמירת פרשת המן בכל יום
שמקורו בתשב"ץ קטן בשם ירושלמי ברכות

ובירור הסילופים שנעשו בדורנו בענין זה ובכיו"ב

ובו ט"ו סעיפים

יו"ל לקראת יום ג' לפרשת בשלח תשע"ב

בפתח הגליון

הדברים דלהלן נכתבו בשנת תשע"א, ועתה בשנת תשע"ב לקראת פרשת בשלח יצא שוב עלון מא' מארגוני הצדקה, והדברים חוזרים על עצמם, ועל כן אמרנו שהחובה לפרסם הדברים.

:
ובשנה זו הגדילו עשות:

בחזית הגליון נאמר באותיות ענק "אסור לנסות כי אם בדבר זה שוודאי יבוא".

ובפתח הגליון נאמר כך: "הגליון הזה מדבר אל כל אלו שתוספת של אלף נח בחודש לא יזיקו להם, וכשהם חושבים על הדירות שהם יקנו לילדים הם צוחקים מרוב שזה מופרך".

"יהודים יקרים, יש כאן בשורה מרעישה ומפתיעה, מדהימה בפשטותה הגאונית ובאמיתותה, בשורה עבור כל אלו שעובדים קשה על כסף, ועדיין שורדים בקושי"

ובהמשך:

"והנה פתאום הקב"ה בכבודו ובעצמו מבטיח... למה תהרגו את עצמכם על פרנסה, לא חבל עליכם? למה אתם משקיעים בכל הדברים הלא מובטחים? לא עדיף פעם אחת לנסות את מה שממש מובטח?"

ובעמוד הבא, לאחר שמעתיקים את דברי הירושלמי ש"כל האומר פרשת המן מובטח לו שלא יתמעטו מזונותיו", באה ההסבר של עורך העלון כדלהלן:

"שימו לב, לא כתוב "אולי יתעשר" לא "זמן שמסוגל" לא "מסתבר ש" ... אלא חד וחלק: "מובטח!"

ובהמשך שם:

"עכשיו לא הצדיק הוא המבטיח, אלא בורא עולם בכבודו ובעצמו בתורה שבעל פה שלו הבטיח! הבטיח! והעדים הם שמים וארץ וכל צבאם. חמשת אלפים שנות עולם עדות להבטחה הזאת. הקב"ה רשם זאת במילים ברורות, ושבעה מיליארד בני אדם שחיים בעולם כרגע יכולים להיות העדים: כל האומר פרשת המן – מובטח לו שלא יתמעטו מזונותיו".

והנה מלבד כל הסילוף שנתבאר במאמר להלן, עוד הגדילו עתה להשמיט את מה שמפורש בירושלמי [כפי שהעתיקו הפרישה בשם הרש"ל בשם התשבץ קטן בשם הירושלמי] שהוא דוקא במי שאומר פרשת המן "בכל יום", אבל כנראה שלעורכי העלון לא היה נוח עם זה והחליטו פשוט להתעלם מזה, ולהציג את הענין כאילו שזוהי עצה טובה של השולחן ערוך שאפשר לקיימו באיזה יום בשנה שרוצים, ובכך נקל יותר להציג כאילו יום ג' לפרשת בשלח הוא כביכול היום "היפה ביותר לקיים דברי השולחן ערוך", כלשון העלון.

החפץ בעילום שמו – מטעמים מובנים

המאמר דלהלן מתפרסם בבתי מדרשות, ומשמש לפה להמוני תלמידי חכמים ובני תורה למחות מחאה רבתי על הפגיעות הרבות בעיקרי האמונה והדת הנרמזים בשנים האחרונות מחמת הרצון הכביר של עסקנים שונים מכמה קופות של צדקה להביא טרף לאלפי הנצרכים שבעוה"ר נתרבו מאד, ומתוך כך הגיעו לדברים ולדרכים אשר לא כדת. וח"ו איננו אומרים קבלו דעתנו, ואדרבא הלואי שהדברים הכתובים כאן בענין זה יתבררו בבלתי נכונים.

והנה באמת איננו רואים להיות מהעומדים בפרץ, אבל מאחר ששם שמים מתחלל בשער בת רבים ואין פוצה פה, ע"כ תהיה נא נר לרגלנו הוראת חז"ל שגזרו אומר "במקום שאין איש השתדל להיות איש". ומי שיש לו מה להאיר או להעיר על הדברים או על חלק מהם, יתקבלו דבריו בתשואות חן.

בס"ד, י"א שבט, א' יתרו שנת תשע"א

בענין אמירת פרשת המן והסילופים שנעשו בדורנו בענין זה ובכיו"ב, ובו ט"ו סעיפים

מג' מקומות, מיומא עו. לאיתא שם שאלו תלמידיו את רשב"י מפני מה לא ירד להם לישראל מן פעם אחת בשנה, וכו' ומסוטה מח: דמי שיך לו פת בסלו ואומר מה אוכל למחר אינו אלא מקטני אמנה, וממכילתא דבשעה שאמר ירמיה לישראל מפני מה אין אתם עוסקין בתורה אמרו לו זמה נתפרנס הוליא להם כלוחית של מן וכו' וא"ל אבותיכם שהיו עוסקים בתורה ראו זמה נתפרנסו אף אתם אם תעסקו בתורה הקב"ה מפרנסכם מזה.

וביאור כונתו ועפ"י מש"כ בדמשק אליעזר דמפ' המן לנו למדין שהקב"ה מפרנס לאדם זכח הבטחון שבטוח בו שיזמן לו פרנסתו, שכן היה במדבר דמה שירד המן בכל יום היה זה מכח מה ששמו בטחונם בה, וע"ז הביא הגר"א מג' מקומות הנ"ל הא' מיומא עו. דקם מבואר דמטעם זה הוריד הקב"ה את המן כל יום רק עבור אותו היום, כדי שיזדקקו כל יום לזכות בה' שיוריד להם את המן וכמבואר שם בלשון הגמ' ד"מי שיך לו ד' וה' זנים היה דואג ואומר שמא לא ירד מן למחר וגמלאו כולן מתים ברעב נמלאו כולן מכוונים את לבם לאביהן שבשמים, ועי"ש בלשון הר"ח שכתב "ולמה לא היה המן יורד להן פעם אחת בשנה, ואסיקנא מפני שיהו מכוונים לבם לאביהם שבשמים בכל יום", עכ"ל. והב' מסוגיא דסוטה מח: דמי שיך לו פת בסלו ודואג למחר ה"ז מקטני אמנה, והיינו משום דבאמת אין מה לדאוג בזכח הבטחון יזמין לו הקב"ה למחר. ומה שהביא הגר"א מסוגיא זו לענין פרשת המן, נראה פשוט לכונתו בזה עפ"י גירסת הילקוט [המבואר שם על הגליון] דילוף לה להא דהוי מקטני אמנה ממה שנאמר בזמן (שמות טז-7) "למען אנחנו הילך בתורתך אם לא", דלגירסא זו מבואר דמפרש הש"ס דזה גופא היה הנסיון לדור המדבר שלא יהיו מקטני אמנה ושישימו בטחונם בה' שיוריד להם מן כל יום, ומדחזינן שכן היה רכוננו יתברך שלא ידאגו אלא ישימו בטחונם בה', בהכרח שכן הוא האמת דדי זכח הבטחון שיוריד להם את המן כל יום. והג' מהמכילתא (שמות טז, לד וויסע פ' ה' ||) דמבואר שכן אמר להם ירמיה לישראל שיעסקו בתורה והקב"ה יפרנסם, ומתוך ד' הגר"א נראה שמפרש כוונת ירמיהו ג"כ על דרך הג"ל דע"י שישימו בטחונם בה' יזכו לפרנסה בלא טרחא, וממילא יוכלו

א. בטור ובסו"ע או"ח סי' א' סעיף ה' נפסק להלכה "טוב לומר פרשת העקידה ופרשת המן ועשרת הדברות", עכ"ל. ובתשצ"ב קטן לרבינו שמשון תלמיד מהר"ם מרוטנברג סעיף רנ"ו הביא בשם הירושלמי וז"ל "ירושלמי, כל האומר פרשת המן בכל יום מוצטח הוא שלא יתמעטו מזנותיו, ואני ערב", עכ"ל. ואף הפרישה הביא בשם רבו הרש"ל שהעתיק כן מירושלמי ברכות בלשון זה "כל האומר פרשת המן בכל יום מוצטח לו שלא יתמעטו מזנותיו ואף דבירושלמי ברכות שלפנינו ליתא להך מלתא כלל, הלכא ידוע שהירושלמי שלפנינו חסר בו הרבה ממה שנאבד במחוקת העייתים, והפרישה מביא דהרש"ל הוסיף דיש לומר עד הפסוק האחרון של הפרשה שהוא "והעומר עשירית האיפה הוא", ונע"י בארלה"ח להמלבי"ם סי' א' סקנ"א שהביא מס' הישר לר"ת ד"כל מי שאומר פ' המן שנים מקרא וא' תרגום מוצטח שלא יחסר מזנותיו.

ב. הרי לן דיסוד ענין אמירת פרשת המן וכן התועלת מזה לענין הפרנסה מקורו נאמן מהפוסקים ולמעלה בקודש מהקדמונים בשם הירושלמי. והנה בביאור הטעם שטוב לומר פרשת המן כתב שם הבי"ו וז"ל "ופרשת המן, כדי שיאמין שכל מזנותיו באין לו בהשגחה", עכ"ל, ואף הפרישה (שם סק"ד) והט"ז (שם סק"ד) העתיקו את דברי הבי"ו. ובמ"ב (שם סק"ג) כשהעתיק לשון הבי"ו הוסיף על דבריו מילי מעלייתא [והוא באמת מהארלה"ח להמלבי"ם] וז"ל "ופרשת המן, כדי שיאמין שכל מזנותיו באין לו בהשגחה פרטית, וכדכתיב המרבה לא העדיף והממעט לא החסיר, להורות שאין ריבוי ההשתדלות מועיל מאומה", ואיתא בירושלמי ברכות כל האומר וכו', עכ"ל. והנה כוונת המ"ב בזה לבאר דמש"כ הבי"ו דטעם אמירת פ' המן הוא כדי שיאמין וכו' כוונתו בזה שפ"י האמירה יתחזק אלל האדם ענין השגחה פרטית דייקא, ושקר החריטה, וכן מבואר מד' המ"ב דאף מה שאמרו בירושלמי דמוצטח שלא יתמעטו מזנותיו הוא ג"כ מהטעם שכ' הבי"ו, כלומר דזכות התחזקותו באמונת השגחה פרטית הוא דמוצטח כן.

ג. ומדברי הגר"א נראה שפ"י ענין אמירת פרשת המן באופן אחר מהב"י, שהוא כדי לחזק בלבנו ענין הבטחון, והנה בביאור הגר"א לשו"ע (שם) האריך בביאור טעם אמירת פ' המן, והביא

לעסוק בתורה, ואין הכוונה למכח ומזכות לימוד התורה הוא שיזכו לפרנסה אלא מכח הבטחון לבד, אלא שהמקבל עליו עול תורה ומסיר מעליו עול החשבונות הרבים בזה הוא מראה את חוזק בטחונו בה' שיזמין לו פרנסתו.

והנה עיקר הדבר למכח הבטחון זוכה לסייעתא דשמיא שהקב"ה יזמין לו פרנסתו הוא מקרא מלא בתהלים (לד-י) "יראו את ה' קדושו כי אין מחסור ליראיו", ועי' מ"ג שם המאירי וז"ל: "יראו את ה' קדושו, כלומר שייראו ממנו לבדו ויהיה כל עסקם ורעיונם בו יתברך ולא יבטחו בזולתו או בהשתדלותם", ועי' אמר דהע"ה דבזכות הבטחון אין להם מחסור, וכן פירשו שם עד"ז הרד"ק והאבן עזרא יעו"ש.

7. המורס מכל הנ"ל, דכל גדולי הפוסקים ה"ה מרן הב"י, הפרישה, הט"ז, הגר"א והאר"ח ועד לקדוש ה' בדור האחרון רבינו המשנה ברורה כולם כאחד פירשו שענין אמירת המן ושמקורו בירושלמי אין בו שום ענין של סגולה אלא כל עיקרו הוא חיזוק האמונה אם בעיקר הנקרא "השגחה" כדברי הב"י, וכדביארו האר"ח והג"צ דהכוונה היא לאמונה ב"השגחה פרטית" ושהוא מיוסד על העיקר הא', הי' והי"א של הי"ג עיקרים להרמב"ם כמבואר להמעייין, אם ביסוד ה"בטחון" כדברי הגר"א, דאי הוה ס"ל לכל הני פוסקים דיך בזה אף ענין סגולתי בדאי לא היו מונעים טוב מצעליו והיו מגלים אזנינו שנדע דיך בזה גם ענין סגולתי ומדלל פירשו ש"מ שכל ענין אמירת פרשת המן אינו אלא כדי שנתחזק באמונת ההשגחה ואין בו שום ענין אחר כלל וכלל.

ה. ומן הענין להעתיק את דברי רבינו בחיי (ויקרא ז-ז) שצ"ן לזה המ"א (שם) שכתב בבאור הטעם שתקנו לומר משנת איזהו מקומן בכל בוקר וז"ל "ודרשו רז"ל (מנחות קי). זאת התורה לעולה ולמנחה ולחטאת ולאשם וגו' כל העוסק בפרשת עולה כאילו הקריב עולה, בפרשת מנחה כאילו הקריב מנחה, בפרשת חטאת כאילו הקריב חטאת. והענין, שהוא מתבונן בביאור הפרשה – אל איזה ענין היא רומזת, כי מתוך כך יתגלו עיני שכלו ויזינו נפלאות מתורת הקרבנות, ובזה ישתדל יותר בקיום בתורה והמלות ויהיו עונותיו נמחלין לו כאלו הקריב קרבן, כי אין לומר שתהיה הכונה שיהגה ויגרום לשון הפרשה בפסוקיה הערומים בלבד מבלי שיתבונן בפירושה. וכיוצא בזה אמרו (ברכות ז): כל האומר תהלה לדוד בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא, הכוונה כי מתוך שיתבונן מה שישור הפסוקים ואל מה שירמזו, אז יכיר ויבחין נפלאות תמים לעים ויתחזק לבו באמונת השי"ת ועבודתו, ובה יירש חיי העולם הבא. ומטעם זה תקנו ז"ל בסדר תפלתנו משנת איזהו מקומן לאומרה בכל בוקר ובוקר, ואמרו ע"ז (תענית כז): אמר הקב"ה בזמן שקורין בהם מעלה אני עליהם כאילו הקריבו לפניי, עכ"ל רבינו בחיי. הרי דפשיטא ליה לרבינו בחיי מסברא דאין שום מקום לומר דיך איזה ענין סגולתי טמיר ונעלם באמירת תיבות הפרשה, ועל כן פשיטא ליה דכל תועלת אמירת פרשת הקרבנות הוא ע"י החיזוק

בקיום התורה והמלות היוצא לו מתוך ההתבוננות בפרשת הקרבנות ולא זולת זה כלל וכלל.

ו. ובעיקר הבטחה הירושלמי לכל האומר פרשת המן בכל יום מובטח הוא שלא יתמעטו מזונותיו, הנה דקדוק נקט הירושלמי "שלא יתמעטו מזונותיו", דאין כוונתו לומר דע"י אמירת פרשת המן יזכה לקבל יותר ממה שקצבו לו בר"ה, אלא להיפך דע"י אמירת המן יזכה שלא יתמעטו מזונותיו ממה שקצבו לו מר"ה עד ר"ה. והכוונה בזה לכידוע דאע"פ שנקצב לאדם כך וכך מזונות בר"ה מ"מ יכולין מזונותיו להתמעט ע"י חטא ח"ו, וכן ע"י חסרון הבטחון בה', ולזה אמרו דע"י קריאת פרשת המן מובטח לו שלא יתמעטו מזונותיו, ועפ"י מה שנתבאר לעיל מד' המ"צ ר"ל דבזכות האמונה שמתחזק בה ע"י אמירת פרשת המן וכנ"ל מהב"י ושאר כל הפוסקים – הוא דמובטח כן, ולמשנ"ת מהגר"א יתפרש כונת הירושלמי דבזכות הבטחון הוא דמובטח כן.

והגע דעלמך דבהכרח אין הכוונה שמובטח הוא שיהיו לו כל צרכיו ללא חסרון, דהא כמה פעמים איתא ב"ש"ם על אמוראים דהו דחיקא להו שעתא, כמעשה דר"א בן פדת בתענית כה. וכמעשה דר' אבא דמן עכו דהו נפיש עליה בעלי חובות בסוטה מ.. ואתו האמוראים הקדושים לא ידעו מ"הבטחה" זו שבזכות אמירת פרשת המן כל יום, איתמה, אלא על כרחין ז"ל כביאור הג"ל או ביאור אחר דומה.

ז. והנה ראיתי בעלון של א' מארגוני הדקה היותר מפורסמים והעומד תחת נשיאותם של כל גדולי הדור] שהוציאו לאור לקראת פרשת בשלח שני"ז וכך נאמר שם: "בטור ושאר ספרי ההלכה מובא הסגולה הנפלאה לומר את פרשת המן, ומי שנזהר בזה מובטח לו שלא יחסר לו פרנסתו, אבל זו לא סתם סגולה שאומרים והפרנסה שופעת, ה"בית יוסף" מוסיף ומבאר שעיקר הענין של הסגולה היא שכל אחד יפנים ויאמין שכל מזונותיו באין לו בהשגחה", עד כאן לשונו. והגך רואה כיצד הטיבו [כדרכם בקודש] לסלק את הדברים מן הקצה אל הקצה, ויען שכידוע חזקה על העמולה שאינה חוזרת ריקם, ובאמצעות הכח הסגולי מחדירים לחיי היום יום שטחיות שלא היתה כמותה מעולם, אמרתי שמצוה לגלות את שלושת הסילופים שנעשו כאן בענין זה אחת לאחת, למען ידעו בני בית המדרש לא להיגרר שולל אחר כל שיחה נאה, ואלו הן.

א. הם כתבו כי בטור מובאת הסגולה המופלאה לומר את פרשת המן ומי שנזהר בזה מובטח לו וכו'. לא היה ולא נברא! גם הטור וגם הב"י וגם השו"ע לא העתיקו כלל את דברי הירושלמי שהביא הפרישה בשם הרש"ל. זה הסילוף הראשון. (ולכן יבואר מדוע באמת לא העתיקוהו)

ב. הסילוף השני הוא מה שעשו "פרשנות" לדברי הטור והשו"ע שכאילו מה שכתבו ד"טוב לומר פרשת המן" כוונת בזה בתורת "סגולה נפלאה", וזה שקר גלוי, דהא מאחר

וכאמור לא העתיקו את דברי הירושלמי כלל א"כ היכן כאן הסגולה.

ג. והשלישי הוא מה שסילפו את דברי הב"י שכתב וז"ל "פרשת המן, כדי שיאמין שכל מזונותיו באין לו בהשגחה", עכ"ל. והם כתבו דהב"י בא זה לפרש כיצד פועלת ה"סגולה", דהיינו – לפי דבריהם – ש"הסגולה" פועלת מכח החיזוק באמונה שע"י אמירת פרשת המן. והנה זה היה יכול להיות פלפול נחמד אילו היה הב"י מביא את דברי הירושלמי, אבל כיון שלדאבונינו אף הב"י לא הביא את הירושלמי הרי מבוחר מזה דהב"י בא לבאר טעם פשוט של אמירת פ' המן, ולא בתורת סגולה כלל וכלל אלא לשם חיזוק האמונה בהשגחה פרטית שזה כמוזן אינו סגולה אלא קיום מנות עשה לאורייתא של אמונה כפשוטו בלא כחל וסרק.

ד. והנה הטעם שהטור והש"ע והב"י [ואף הדרכי משה] לא הביאו את דברי הירושלמי נראה פשוט דאין זה מפני שלא ראוהו, דאפי' תימא ללא היה זה בירושלמי ברכות שלפניהם מ"מ היה להם להעתיקו מהתשצ' קטן ושהוא אוסף פסקי מהר"ם מרוטנברג והוא הלא מביא את הירושלמי כנ"ל, אלא נראה פשוט דהוא משום דס"ל לרבתינו דדבר זה אינו שוה לכל נפש ועל כן אין מקומו בשו"ע, וזה משום דה"מזבטח לו שלא יחסרו מזונותיו" הוא רק למי שצאמת מתחזק ע"י אמירת פ' המן באמונת ההשגחה וביסוד הבטחון, ועל כן כתבו רק את עיקר הדבר לטוב לומר פרשת המן דזה שוה לכל נפש דהא כשיאמר פרשת המן בכל יום יתחזק באמונה עכ"פ חלק מהפעמים מי פחות ומי יותר כל חד לפום דרגא דיליה, והשמיטו את ההבטחה. ובהכרח ל"ל דאף שהתשצ' קטן כתב ע"ז "ואני ערב" מ"מ הוה פשיטא לרבתינו עמודי ההוראה דערבותו של התשצ' קטן הוא רק למי שצאמת קורא כבוונה ומתחזק באמונה ובטחון דבר יום ביומו, ועל כן אין זה שוה לכל נפש.

ה. ומתוך כך יש להצטער מאד על גודל החוצפה שעשו כאן בסילוף דברי הטור והש"ע, דבעוד שרבתינו בעלי ההלכה רבינו יעקב בעל הטורים ורבינו יוסף קארו בעל השו"ע עשו כל טלדקי כדי להעמיד את ענין אמירת פרשת המן על מכונו שהוא לחיזוק האמונה בעיקר ההשגחה ללא כל סממן של "סגולות", וכאמור לצורך כך ראו לנכון להשמיט את דברי הירושלמי, באו המה והפכו את הקערה על פיה, והליגו את הדברים באופן שכביכול כל עיקר דברי הטור והש"ע לטוב לומר פרשת המן נאמרו בתורת סגולה לעם סגולה, ועד"ז סילפו אף את דברי הסדרו של הב"י ושכל עיקרו בא ללמדנו שאין כאן שום סגולה אלא אמונה כפשוטה ללא כחל וסרק ותחת זה המליאו שכביכול אף הב"י כוונתו לבאר ש"ענין האמונה" עומד לשירות ה"סגולה הנפלאה" שהומלצה בידי אומני וממליאי הסגולות בני ימינו, דהיינו שה"סגולה הנפלאה" פועלת מכח האמונה.

ו. עד כאן כתבנו מה שנוגע לענין אמירת פרשת המן בכל יום. והנה בשנים האחרונות החלו כמה ארגוני לדיקה לפרסם שיטת "סגולה מיוחדת" לומר פרשת המן ביום מסוים בשנה, ופרסמו כן בשם הלדיק הקדוש רמ"מ מרימינוב – בלא מקור – וכתבו שהוא כביכול "בעל הסגולה" לומר ביום ג' פרשת בשלח את פרשת המן שנים מקרא ואחד תרגום שהוא סגולה לפרנסה ואף הגדילו לשלוח שליח על קברו באותו היום להתפלל על התורמים, ומסבירים לתורמים שהתפילה על קברו ביום זה מועילה ביותר מחמת שהוא "בעל הסגולה"...

ואני הקטן לא האמנתי להמלצה כזו שהרי בלשון חז"ל שהביאו הפוסקים בשם הירושלמי ברכות מפורש דה"בטחה" שלא יתמעטו מזונותיו הוא דוקא במי שאומרה בכל יום, והרי האומרה בכל יום נמצא לאומרה אף ביום ג' לפ' בשלח ואפ"ה הריכו שיאמרה דוקא בכל יום כדי שיהא מובטח שלא יתמעטו מזונותיו. ואף די' מקום לדחוק ולומר דמה שאמר הירושלמי בכל יום היינו דכדי שיהא מובטח בכל יום שלא יתמעטו מזונותיו, לזה לריך שיאמר בכל יום, אבל מ"מ יתכן שיס' סגולה ביום מסוים שמועילה לפרנסה באותו יום וכדומה, הנה אם הלכה היא נקבל אבל מי פתי יאמין לכל מיני דברים שאין להם שום מקור ושום רמז בחז"ל ובראשונים ואף לא הוזכר בשום פוסק שיס' בידנו קבלה כזאת, ואין זה מתקבל על הדעת שהרה"ק רמ"מ מרימינוב המליא דבר כזה מדעתו.

ומתוך שלא האמנתי לזה בינתיים בספרי מעתיקי המנהגים והסגולות, ולא מלאתי בשום א' מהם מי שיזכיר סגולה כזו של אמירת פרשת המן ביום ג' לפרשת בשלח בשם הרה"ק רמ"מ מרימינוב. אולם אחר חיפוש רב מלאתי בלוח "דבר בעתו" להר"מ גנוט שליט"א שנת תש"ע, שנזדקק לשמועה הנ"ל, וגם הוא כתב שלא מלא בשום מקום מקור לשמועה זו וכתב שדק בספר ילקוט מנחם שהוא ליקוט כל דברי התורה והחכמה של הרה"ק רמ"מ מרימינוב ולא הוצא שם דבר זה, וכן כתב שצירר אצל זקנים מיוזאי העיר רימינוב ואמרו שמועלם לא שמעו ולא ידעו על סגולה כזאת. ובסוף דבריו כתב כי במהדורה חדשה של ילקוט מנחם שי"ל בשנת תשנ"א מופיע בהוספות ומילואים שהג"ר שלמה יהודה ויינברגר מפא"י שמע כן פעמים אחדות מפי הרה"ק רבי שלום מסטרופקוב ז"ל שאמר כן בשם הרה"ק רמ"מ מרימינוב, עכ"ד.

ואתה קורא יקר, הנך רואה חולשת קבלה זו שלא טרח הרה"ק רמ"מ מרימינוב למוסרה לתלמידיו אחריו בצורה ברורה, ואין לזה שום מקור לא בחז"ל ולא בספרי הקדמונים, וכאמור דבפשוטו כל עיקר הרעיון נסתר מדברי הירושלמי. וועי' בלוח "דבר בעתו" הנ"ל שהציע דאף אם יש שחר לדברים המיוחדים להרה"ק רמ"מ מרימינוב י"ל דכך נאמר: ד"המתחיל לנהוג באמירת פרשת המן בכל יום יש בנותן ענין שיתחיל זאת בפעם הראשונה ביום ג' פרשת בשלח מפני שביום ג' נבראו האמחים והפירות וע"כ טוב להתחיל לנהוג כן מיום ג' בשבוע שקורין בו פרשה זו, ואילך", עד כאן הצעתו.

יא. והנה עינינו רואות שסילוף גורר סילוף, כמו שעבירה גוררת עבירה, ללא זו בלבד שהפכו "אמונה טהורה" לעוד "סגולה נפלאה", אלא אף מסבירים להתורמים הנכבדים וואף כותבים שזהו צדק גדולי הדורן שכדי להיות בטוח שה"סגולה הנפלאה" תפעל כראוי, ולא תשתבש בדרכה, כדאי מאד להוסיף לה כח, לתומכה ולסעדה, ע"י עוד כמה פעולות נמרצות, כמו שלוחים מיוחדים שישתטחו על קברי לדיקים באותו היום, וכן חלוקת כספי לדיקה באותו היום, ובנוסף לכך קוויטל מיוחד עבור כל אחד מהתורמים אצל גדולי ודיקי הדור הכל באותו היום, וכל זה כדי לזכות לפרנסה ע"י ה"כורד" של כל ה"סגולות" גם יחד שיעשו באותו היום לדיקה. והנה הגם לאין מכחיש ח"ו לכל אחד מהעניינים הנ"ל כשלעצמו הוא דבר חשוב שיכול הרבה פעמים להועיל, אך מה שזכרו אותם עם אמירת פרשת הגון יש בזה משום כל המוסיף גורע, דהלא כל ענין אמירת פרשת הגון הוא כח האמונה והבטחון הגדולים בזה כלנתצאר לעיל מהפוסקים אשר מפייהם אנו חיים, ונמצא דכרכית עניינים נוספים הרי זה כאומר דח"ו אין בכח ענין הבטחון לבד להועיל, וח"ו מהאי דעתא אשר יש בו משום הכחשת כח האמונה והבטחון בה' והחלשת האמונה הפשוטה בדברי חז"ל הקדושים, ונמצא תקנתו קלקלתו ויפה שתיקוהו מדיבורך, אלא שבימינו בעוה"ר עינינו רואות שהכל הותר למען מטרת לדיקה, ואימא את שיטת חב"ד הידועה ש"המטרה מקדשת את האמצעים" ואין פולה פה ומצפוף, ולדאבון הלב אין גבול לזלזול בכבודן האמיתי של מרנן ורבנן חכמי הדור וזלזול בשאר עניינים המקודשים ועוד, הכל למען הרבות לדיקה וחסד, כמוכן.

יב. וכאן המקום לעורר דבעוה"ר החלישו אף את כל ענין התפילה ובפרט אצל הגנים והקטנים וואם אין גדיים אין תיישים] ע"י שהרגילו את הליבור שכאשר נזקקים לישועה באיזה ענין תחת אשר ידענו מאבותינו מדורי דורות שקודם כל יש להתפלל בעצמו מעומקא לדיבא ולחזק בטחונו בה', ואילו שאר הדברים מענייני לדיקה ובכרות הדיקים וקברות הדיקים הם בבחינת תוספת על העיקר, תחת זה באו המה והפכו את הקערה על פיה ועשו מהטפל עיקר ומהעיקר טפל.

יג. וכן עד"ז החלישו פלאות את כל עיקר עמוד הדיקה, דאף שמחד גיסא מתרבה ע"ז הדיקה בכמות באופן נפלא, אולם מאידך גיסא החלישו את האיכות של ענין נתינת לדיקה מתרוקן מתוכנה, שהרי כל יסוד ענין נתינת לדיקה היא לרחם על זולתינו ולוותר מכספינו כדי להתחסד עם נכרכים וקשי היום, ועתה נהפכה מלת הדיקה לאמצעי לזכות לישועה עבור הנותן, והוא ע"י רבות המופתים של העלונים ועלוני העלונים בקרב הארץ.

ומה שאמרו חז"ל (פסחים ת.) דהאומר סלע זו לדיקה בשביל שיחיה בני וכו' הרי"ז לדיק גמור, הנה מצוואר שם ברש"י (שם ת. בד"ה וכה"ג, ושם ח: בד"ה הרי זה) דהביאור בזה הוא דהוי כמכוין "לשמה ושלא לשמה" וקמ"ל דה"שלא לשמה" אינו מגרע מה"לשמה" וחשיב מזה גמורה, וא"כ פשיטא ופשיטא ללא נתכונו חז"ל ח"ו שיהפך ה"שלא לשמה" לדרך החיים של כל ענין נתינת לדיקה בכללותה.

יד. ועוד הגדילו עשות לפגוע בעיקר אמונת שכן ועונש ע"י התעמולה הידועה בתקופת ימי התשובה בדבר "ההבטחה" שכל מי שיתרום לדיקה לעניינים באמצעות קופתם "מבטיחים לו גדולי הדור שיזכה לשנה טובה", או שגדולי הדור "גוזרים" על הקב"ה להעניק שנה טובה לכל התורם לעניינים באמצעות קופתם, ובה בטלו את האמונה הפשוטה בשכר ועונש וחובת התשובה, שאילו ח"ו יש לך עיקוף לזכות לשנה טובה, ופשוט שדברים אלו הם דברי אפיקורסות ממש שיש עליהם חיוב של יהרג ואל יעבור, אך הם, בכח החולפה יסגי של עקבתא דמשיחא, פרסמו על דבר זה חתימות מזויפות של גדולי הדור, אשר כידוע נשאלו על כך והכחישו את הדבר מכל וכל.

טו. לא ולמד מתורתו של הנצי"ב ז"ל שצבר היה לעולמים דבר זה שמכח הלהיטות הטבעית אחר סגולות לפרנסה הגיעו לידי ע"ז, והוא צפ' ואתחנן (ד-כא) ואתחיק את לשונו הזהב (בתוספת השלמות במוסגר להקל על רבף הדברים), "יש להתבונן על מה שאנו רואים שהגיעו לבית ראשון לעבודה זרה בזמן שילה ובית המקדש יותר מבזמן נוב וגבעון, והפלא עוד דפסל דן שעמד בימי השופטים וכו' מצוואר ליוק הכתוב לחרבה שילה חרב הפסל, והוא פלא. אצל הענין דהמון ישראל (ר"ל פשוטי העם) היו להוטים אחר עבודת הקרבנות באשר היו ידועים לסגולת פרנסה וכו' אמנם היה הדבר קשה לכל יחיד לבד דוקא לשילה או לבית המקדש, וכיון ש(ה)הבמות היו אסורין (בזמן שילה ובית המקדש) על כן היו מבקשין עבודת אלהים אחרים, משא"כ בעת שהותרו הבמות (דהיינו בנוב וגבעון) לא הגיעו לזה הרצון כלל", עכ"ל הנוגע לעניינינו.

ועתה בימינו אוי לנו כי ראינו חילול שמו יתברך רחמ"ל בכל אלו, ואין ספק שאלו הם מהנסיונות של הדור האחרון ומהביכורים של עקבתא דמשיחא, ויה"ר שבזכות האמונה והבטחון לכורתה, ובזכות נתינת לדיקה כמלתה נזכה במהרה בימינו לביאת משיח לדיקנו, וכבטחת הנביא ובלדיקה תכונני, שאז תרבה הדעת וימלא כל הארץ דעה את ה'.

אחר שכתבתי את הדברים נודע לי שמרן הגרא"ל שטינמן שליט"א הביע בשבוע שעבר – בפני אנשי ביתו שומעי לקחו – את מורת רוחו ממה שפרסמו המצאה בזה שבאילו יש סגולה של אמירת פרשת הגון ביום ג' לפ' בשלה, והתבטא על כך בחריפות גדולה, ומעתה לא באתי אלא ביהודה ועוד לקרא.